

Mediaan

Intercollegiale toetsing in de Geestelijke Gezondheidszorg

In allerlei sectoren van de gezondheidszorg begint het zo langzamerhand een gewoonte te worden om systematisch tijd en aandacht te besteden aan het bewaken en bevorderen van het niveau van de geleverde zorg. Dit geldt ook voor de sector van de geestelijke gezondheidszorg. Ook hier worden kwaliteitsconcepten bedacht, beleidsplannen opgesteld voor kwaliteitszorg en vinden projecten plaats die zich richten op kwaliteitsverhoging.

Waarom is kwaliteitszorg in de gezondheidszorg nodig?

Ten eerste om professionele beroepsuitoefening mogelijk te maken. In 1981 vat Maria Phaneuf, hoogleraar in de verplegingswetenschappen in de VS, dit, op de volgende kernachtige wijze, samen: " Professionele beroepsuitoefening heeft een geheel eigen basis, die de kwaliteit daarvan uniek maakt, anders kan de kwaliteit ook door andere gecontroleerd worden, waardoor de professionele beroepsuitoefening tot een technologie degradeert."

Ten tweede zijn er binnenkort wettelijke redenen. In de, op korte termijn van kracht wordende, Wet BIG wordt voorgeschreven dat iedere individuele beroepsbeoefenaar een systeem voor kwaliteitsbewaking en -bevordering dient te hanteren.

Daarnaast mag verwacht worden dat de Wet op Kwaliteit van Instellingen binnenkort van kracht wordt. Deze wet verplicht instellingen een systeem van kwaliteitszorg te hanteren.

Ten derde is er een maatschappelijke reden. Patiënten en cliënten zijn steeds beter in staat te benoemen wat zij van de zorgverlening verwachten. De uitkomsten van systematische kwaliteitszorg kan hen inzicht bieden in de vraag of deze verwachtingen reëel zijn. Kwaliteitszorg is namelijk niet uit te voeren zonder het stellen van normen en waarden, in de kwaliteitszorg standaarden en criteria genoemd.

Standaarden worden daarbij gedefinieerd als: een algemene uitspraak betreffende een aanvaardbaar niveau van de beroepsuitoefening. De criteria zijn de meetbare onderdelen van de standaard (Lang, 1976; WHO, 1987; Giebing, 1987).

Door de kwaliteit in standaarden en criteria te benoemen wordt zichtbaar wat de inhoud van de beroepsuitoefening is. Zichtbaar voor patiënten en cliënten, maar ook voor collega's en anderen.

Als laatste reden geldt de budgetonderbouwing. Door het benoemen van de kwaliteit in termen van standaarden en criteria is het veelal mogelijk prijskaartjes te hangen aan de zorgverlening. Zo kan bijvoorbeeld aangegeven worden welke gekwalificeerde beroepsbeoefenaren een specifiek onderdeel van de zorg mag verlenen en welke middelen en ruimten aanwezig moeten zijn om de zorg op een kwalitatief aanvaardbaar niveau uit te voeren. Dit is in financiële termen te vertalen (Giebing, 1987).

Kwaliteit, wat is het en wat is het niet?

Al te vaak wordt het begrip kwaliteit synoniem aan onderwijs, organisatie en planning gebruikt. "Wanneer wij maar goed opgeleide beroepsbeoefenaren hebben, dan is de kwaliteit ook gewaarborgd".

Of nog klassieker: "Invoering van geïntegreerde zorgplanning verhoogt de kwaliteit van de zorgverlening".

Echter, een goede opleiding noch een goede organisatie van de werkvloer garanderen een goede kwaliteit. Ze verhogen de kans op een kwalitatief betere uitvoering van de zorgverlening, maar de werkelijke kwaliteit kan alleen maar in de directe beroepsuitoefening gestalte krijgen.

In 1966 wordt door Donabedian, hoogleraar aan de University van An Arbor in de VS, kwaliteit van zorgverlening als volgt gedefinieerd: - Kwaliteit van zorg is de overeenkomst tussen werkelijke zorg en van tevoren daarvoor geformuleerde standaarden en criteria -. Donabedian definieert hiermee kwaliteit in evaluatieve zin. In 1978 voegt Williamson, hoogleraar aan de John Hopkins University in Baltimore, aan de definitie van Donabedian het efficiëntie aspect toe. Hij definieert de kwaliteit van zorg als de mate waarin patiënten baat hebben bij de zorgverlening, waarbij de zorgverlening zoals die haalbaar is, ook haalbaar wordt, waarbij middelen en diensten verantwoord ingezet worden.

In 1990 definieert de Nationale Raad voor de Volksgezondheid kwaliteit als het geheel van eigenschappen en kenmerken van een product of dienst dat van belang is voor het voldoen aan vastgestelde of vanzelfsprekende behoeften.

Intercollegiale Toetsing in de GGZ, een onderwijspakket

Intercollegiale toetsing is een systematische wijze van kijken naar de kwaliteit van de geleverde zorgverlening. Volgens een aantal vastgestelde stappen wordt de kwaliteit van het zorgproces, per deelonderwerp, nader

geanalyseerd en daar waar nodig verbeterd. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is, dat de zorgverleners niet alleen gezamenlijk verantwoordelijk gesteld worden voor de kwaliteit van de door hen geleverde zorg, maar ook voor de uitvoering van de toetsingsmethodiek.

Verwacht u niet dat wanneer u vandaag met systematische kwaliteitszorg begint u morgen gelijk Uw cliënten een kwalitatief betere zorgverlening kunt garanderen. Het werken met en vooral het leren omgaan met kwaliteitszorg vraagt tijd, kennis en vaardigheden.

Daartoe is door het Centraal Begeleidingsorgaan voor de Intercollegiale Toetsing (CBO) een onderwijspakket betreffende systematische kwaliteitszorg met behulp van de intercollegiale toetsing in de GGZ vervaardigd.

Het CBO is een onafhankelijke stichting met als doel de bevordering van de kwaliteit van het medisch handelen in ziekenhuizen te begeleiden en te ondersteunen en daarnaast medewerking te verlenen aan andere vormen van kwaliteitsbewaking en -bevordering in de gezondheidszorg. Het onderwijspakket is, in een door WVC gefinancierd project, ontwikkeld en is een vervolg op het, in 1992 afgesloten, project Intercollegiale Toetsing in de GGZ; een verkenning van de theorie en praktijk. Het onderwijspakket is thans gereed en bestaat uit een videopresentatie waarin de methode geïntroduceerd wordt en een werkboek waarin de uitvoering van de methode nader uiteengezet wordt. Het onderwijspakket is met name ontwikkeld voor de medewerkers van RIAGG's, RIBWen en APZ, daarnaast maken docenten van opleidingen, die zich richten op de GGZ eveneens deel uit van de doelgroep.

Minisymposium

Om het praktijkveld met het ontwikkelde onderwijspakket kennis te laten maken, organiseert het CBO op 24 maart 1994 een minisymposium, waarin kwaliteitszorg en intercollegiale toetsing in de GGZ centraal staat. Dit zal plaatsvinden in het universiteitsgebouw van de Vrije Universiteit van Amsterdam. Kosten / 65,00 inclusief werkboek en lunch.

Voor aanmelding of informatie kunt u zich wenden tot het CBO,
Mevr. H. Giebing. .